Lietas Nr. C28342716
Lietas arhīva Nr. C-3427-16/4

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā, 2016.gada 30.novembrī

Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas tiesnese V.Vjatere, rakstveida procesā izskatīja civillietu /pers. A/ maza apmēra prasībā pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

Aprakstošā daļa

2016.gada 29.augustā /pers. A/ (turpmāk – Prasītāja) iesniegusi tiesā maza apmēra prasības pieteikumu pret /pers. B/ (turpmāk – Atbildētājs) par uzturlīdzekļu piedziņu.

Ar Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas tiesneses 2016.gada 6.oktobra lēmumu prasības pieteikums pieņemts un ierosināta civillieta.

Prasības pieteikumā norādīts, ka pusēm ir kopīga, 2008.gada 31.oktobrī dzimusi, meita /pers. C/. Prasītāja un Atbildētājs dzīvo vienā dzīvoklī, bet Atbildētājs jau vairākus gadus nekur nestrādā un meita atrodas pilnīgā Prasītājas apgādībā. Atbildētājs līdzekļus mietas uzturēšanai labprātīgi nepiešķir.

Prasītāja lūdz tiesu:

Piedzīt no Atbildētāja par labu Prasītājai uzturlīdzekļus meitas /pers. C/ uzturam 111 *euro* apmērā ik mēnesi, bet ne mazāk kā 30% no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas līdz bērna pilngadībai;

Ņemot vērā bērna intereses, uzturlīdzekļu piedziņu noteikt no prasības pieteikuma iesniegšanas dienas, kā arī to, ka uzturlīdzekļi maksājami līdz katra tekošā mēneša 15.datumam;

Ņemot vērā bērna intereses, noteikt, ka spriedums par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāms nekavējoties.

Prasība pamatota ar Civillikuma 177., 179.pantu, 2013.gada 15.janvāra Ministru kabineta noteikumiem Nr.37 "Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam", 2013.gada 27.augusta Ministru kabineta noteikumiem Nr.665 "Noteikumi par minimālo mēneša darba algu un minimālo stundas tarifa likmi".

Prasītāja norādījusi, ka nevēlas, lai notiktu lietas dalībnieku uzklausīšana tiesas sēdē.

Atbildētājam atbilstoši Civilprocesa likuma 250.^{21} panta prasībām 2016.gada 11.oktobrī nosūtīts prasības pieteikums un paskaidrojuma veidlapas uz deklarēto, kā arī prasības pieteikumā norādīto dzīvesvietu. Atbilstoši Civilprocesa likuma 250.^{22} panta prasībām Atbildētājam izskaidrotas procesuālās tiesības. Atbildētājs informēts, ka lietu izskatīs tiesnese V.Vjatere, izskaidrotas noraidījuma tiesības un kārtība.

Pēc prasības pieteikuma noraksta nosūtīšanas Atbildētājs rakstveida paskaidrojumus nav sniedzis, iebildumus nav cēlis, lūgumus nav pieteicis. Atbildētājam uz viņa deklarēto dzīvesvietu nosūtītā tiesas korespondence saņemta atpakaļ tiesā ar norādi – "beidzies glabāšanas laiks". Uz prasības pieteikumā norādīto adresi Atbildētājam nosūtītā tiesas korespondence tiesā atpakaļ nav saņemta.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 56.panta piektajai daļai tiesas dokumentus fiziskajai personai piegādā pēc tās deklarētās dzīvesvietas adreses, bet gadījumos, kad deklarācijā norādīta papildu adrese, — pēc papildu adreses, ja vien fiziskā persona tiesai nav norādījusi savu adresi, pēc kuras veicama saziņa ar tiesu. Fiziskajai personai ir pienākums būt sasniedzamai tās deklarētajā dzīvesvietas adresē, deklarācijā norādītajā papildu adresē vai šīs personas norādītajā adresē saziņai ar tiesu. Ievērojot, ka Atbildētājam rakstiski paziņots par lietas izskatīšanu rakstveida procesā 2016.gada 30.novembrī un par iespēju saņemt sprieduma norakstu sākot ar minēto datumu uzskatāms, ka tiesa par lietas izskatīšanas laiku un vietu paziņojusi likumā noteiktā kārtībā.

Tiesa ņem vērā, ka visās darbībās, kas attiecas uz bērniem, uzmanība pirmām kārtām jāvelta tam, lai vislabāk nodrošinātu bērnu intereses (jāveicina labvēlīgi apstākļi veselīgai un normālai fiziskai, intelektuālai, tikumiskai, garīgai un sociālai attīstībai brīvības, cieņas un materiālās nodrošinātības gaisotnē), ņemot vērā vecāku tiesības un pienākumus (sk. 1959.gada 20.novembra Bērnu tiesību deklarācijas 2. un 6.principu, 1989.gada 20.novembra konvenciju „Par bērna tiesībām" 3.pantu un Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6.pantu).

Minētais korespondē arī ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 10.panta pirmajā daļā nostiprināto, - ka bērnam ir tiesības uz tādiem apstākļiem (atbilstošs uzturs, apģērbs, pajumte), kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību.

Šādos apstākļos tiesa uzskata, ka nozīmēt lietas izskatīšanu mutvārdu procesā nav lietderīga, jo, pirmkārt, tiesa bērna intereses vērtē kā primāras, otrkārt, Atbildētājam jāpilda savs tiesiskais pienākums būt sasniedzamam deklarētajā dzīvesvietā un šāda Atbildētāja rīcība nekādi nav samērojama ar bērna interesēm un tiesībām uz atbilstošu uzturu.

Civilprocesa likuma 250.^{18} pants nosaka, ka lietas par maza apmēra prasībām tiesa izskata prasības tiesvedības kārtībā pēc vispārējiem noteikumiem, ievērojot Civilprocesa likuma 30.3 nodaļā „Lietas par maza apmēra prasībām" paredzētos izņēmumus.

Civilprocesa likuma 250.^{25} panta otrā daļa nosaka, ja puses nelūdz lietas iztiesāšanu tiesas sēdē vai tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, lietas par maza apmēra prasībām tiesa izskata rakstveida procesā, savlaicīgi paziņojot pusēm par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā. Lūgums skatīt lietu mutvārdu procesā tiesā nav saņemts.

Noraidījums tiesnesei līdz nolēmuma pieņemšanai nav iesniegts.

Motīvu daļa

Pārbaudījusi lietā esošos rakstveida pierādījumus un novērtējusi tos kopsakarā ar tiesību normām, tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma pilnībā turpmāk norādītu apsvērumu dēļ.

Ar lietas materiāliem pievienoto dzimšanas apliecības kopiju Nr./numurs/ apstiprināts, ka Prasītāja un Atbildētājs ir nepilngadīgās /pers. C/ vecāki (lietas 7.lapa).

Lietā nav strīda par to, ka nepilngadīgās /pers. C/ ikdienas aprūpi un uzraudzību realizē bērna māte – Prasītāja, bet Atbildētājam kā nepilngadīgās /pers. C/ tēvam ir jāpiedalās bērna uzturēšanā un jāsniedz uzturlīdzekļi bērna uzturēšanai.

Civillikuma 179. panta pirmā un otrā daļa noteic, ka vecāku pienākums ir samērā ar viņu mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem.

Saskaņā ar Civillikuma 177. panta ceturto daļu bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, t.i., ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam).

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 10.panta pirmā daļa nosaka, ka bērnam ir tiesības uz tādiem dzīves apstākļiem un labvēlīgu sociālo vidi, kas nodrošina viņa pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību. Katram bērnam ir jāsaņem atbilstošs uzturs, apģērbs un pajumte.

No augstāk minētam tiesību normām nepārprotami secināms, ka jebkurā gadījumā bērna intereses prevalē par vecāku interesēm un abiem vecākiem ir pienākums nodrošināt savu bērnu ar pienācīgu uzturu, medicīnisko aprūpi, mājokli, attīstīt bērna fiziskās un intelektuālās spējās. Pie tam šādi pienākumi vecākiem būtu jārealizē pret katru savu bērnu vienādi, neatkarīgi no tā vai bērns dzīvo kopā ar vecāku vai atsevišķi.

Uzturlīdzekļu sniegšanas pienākums primāri saistīts ar vecāku mantas stāvokli un šim stāvoklim atbilstošu bērna nodrošinājumu, lai, nosakot uzturlīdzekļa apmēru, maksimāli tiktu nodrošinātas bērna intereses. Likumdevējs nav ierobežojis nosakāmo uzturlīdzekļu apjomu, izņemot minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru katram vecākam neatkarīgi no viņa mantas stāvokļa ir pienākums nodrošināt katram savam bērnam.

Saskaņā ar Civillikuma 179. panta piekto daļu minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto minimālo mēnešalgu un bērna vecumu.

Ministru kabineta 2013. gada 15. janvāra noteikumi Nr. 37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" nosaka, ka 2.punkts noteic, ka katra vecāka pienākums ir katru mēnesi nodrošināt saviem bērniem minimālos uzturlīdzekļus šādā apmērā: katram bērnam no viņa piedzimšanas līdz 7 gadu vecuma sasniegšanai – 25 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas; katram bērnam no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai – 30 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2015. gada 24. novembra noteikumiem Nr. 656 „Noteikumi par minimālās mēneša darba algas apmēru normālā darba laika ietvaros un minimālās stundas tarifa likmes aprēķināšanu" minimālā mēneša darba alga normālā darba laika ietvaros no 2016. gada 1. janvāra ir 370 *euro* mēnesī, tādejādi minimālais uzturlīdzekļu apmērs bērnam līdz 7 gadu vecuma sastāda 92,50 *euro* ik mēnesi, bet virs 7 gadu vecuma 111,00 *euro* ik mēnesi.

Prasītāja savā prasības pieteikumā lūgusi piedzīt no Atbildētāja līdzekļus /pers. C/ uzturam 111 *euro* apmērā, proti, Ministru kabineta noteiktajā minimālajā apmērā prasības celšanas brīdī, tādēļ tiesa uzskata, ka nav izvērtējams pušu mantiskais stāvoklis, jo minimālie uzturlīdzekļi ir maksājami neatkarīgi no vecāku mantas stāvokļa.

Šādos apstākļos tiesa uzskata, ka Atbildētājam neatkarīgi no viņa mantas un veselības stāvokļa, ir pienākums ik mēnesi nodrošināt savai meitai uzturlīdzekļus vismaz Ministru kabineta noteiktajā minimālajā uzturlīdzekļu apmērā.

Līdz ar to no Atbildētāja par labu Prasītājai/pers. C/ uzturam piedzenami 111 *euro* mēnesī, bet ne mazāks par valstī noteikto minimālo apmēru saskaņā ar spēkā esošo likumdošanu.

Tiesa, saskaņā ar Civillikuma 179. pantu, atzīst, ka no Atbildētāja piedzenami uzturlīdzekļi bērnam Ministru kabineta noteiktajā minimālo uzturlīdzekļu apmērā, to apmēru nosakot procentuālā attiecībā. Palielinoties, vai samazinoties valstī noteiktajai minimālai mēneša darba algai, piedzenamo uzturlīdzekļu apmērs palielināms vai samazināms proporcionāli minimālās mēneša darba algas apmēram.

Ievērojot Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2015. gada 20. novembra sprieduma lietā SKC-2885/2015 paustās atziņas uzturlīdzekļi bērnu labā no Atbildētāja piedzenami līdz bērna pilngadībai.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts 2007. gada 29. augustā lietā Nr. SKC -556 ir atzinis, ka iztulkojot Latvijas Republikas Satversmes 92. pantu un Civilprocesa likuma 1.pantu saistībā ar Civillikuma tiesību normām, kas izriet no ģimenes tiesiskajām attiecībām, prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu bērnu uzturam, tie piedzenami no brīža, kad celta prasība tiesā, jo ar prasības celšanas brīdi attiecīgā persona uzsāk savu ar likumu garantēto civilo tiesību aizsardzības realizāciju tiesā. Ievērojot Prasītājas lūgumu, kā arī bērnu intereses uzturlīdzekļi piedzenami no prasības celšanas brīža, t.i., 2016. gada 29.septembra.

Prasītāja prasības pieteikumā lūgusi noteikt, ka uzturlīdzekļi Prasītājas kontā ieskaitāmi līdz katra mēneša 15.datumam. Tiesa nenosaka datumu līdz kuram Prasītājas kontā ieskaitāmi uzturlīdzekļi, ņemot vērā to, ka uzturlīdzekļu maksāšanas datums ir no tiesas neatkarīgs faktors, turklāt šajā jautājumā ir jāvērtē vairāki aspekti, kuri tiesai nav zināmi, piemēram, datums, kad Atbildētājam tiek samaksāta darba alga, vai citi ienākumi.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu, tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai. Tā kā Prasītājs no tiesas izdevumu samaksas šajā lietā ir atbrīvots uz Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punkta pamata, tiesas izdevumi ir piedzenami valsts ienākumos no Atbildētājas.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 3.punktu prasības summa prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu ir maksājamu kopsumma par vienu gadu. Maksājumu kopsumma par vienu gadu konkrētajā lietā ir 1332 *euro* (111,00 *euro* x 12 mēneši).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 34. panta pirmās daļas 1.punkta (a) apakšpunktu no Atbildētāja valsts labā piedzenama valsts nodeva 199,80 *euro* apmērā.

Tiesa izskaidro, ja persona sava mantiskā stāvokļa dēļ tiesas noteikto valsts nodevu nevar nomaksāt likumā noteiktajā termiņā, tad tā saskaņā ar Civilprocesa likuma 206.panta pirmo daļu var pieteikt tiesā lūgumu pieņemt lēmumu par sprieduma izpildīšanas atlikšanu vai sadalīšanu termiņos, kā arī par tā izpildes veida un kārtības grozīšanu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 39. pantu no Atbildētāja valsts labā piedzenami arī ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 6,68 *euro* apmērā (lietas 2. lapa).

Atbilstoši Civilprocesa likuma 205. panta pirmās daļas 1.punktam, apmierināms ir Prasītājas lūgums par nekavējošu sprieduma izpildi daļā par uzturlīdzekļu piedziņu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu atbildētājam nosakāms termiņš labprātīgai sprieduma izpildei.

Rezolutīvā daļa

Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Civilprocesa likuma 97., 204.[1] pantu, 250.[25] pantu tiesa

nosprieda:

apmierināt maza apmēra prasību par uzturlīdzekļu piedziņu.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, /pers. A/, personas kods /personas kods/, labā uzturlīdzekļus meitas /pers. C/, personas kods /personas kods/, uzturam, sākot no 2016.gada 29.septembra līdz bērna pilngadībai 111,00 *euro* (viens simts vienpadsmit *euro* un 00 centi) apmērā, bet ne mazāk kā 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

Noteikt, ka sprieduma daļā par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāms nekavējoties.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos valsts nodevu 199,80 *euro* (viens simts deviņdesmit deviņi *euro*, 80 centi) apmērā un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 6,68 *euro* (seši *euro* un 68 centi) apmērā.

Valsts nodeva jāmaksā:

Saņēmējs Valsts kase

Reģistrācijas Nr. 90000050138

Konta Nr. LV55TREL1060190911200

Saņēmēja iestāde Valsts kase

BIC kods TRELLV22

Maksājuma mērķis valsts nodeva civillietā Nr.C28342716.

Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi jāmaksā:

Saņēmējs Tiesu administrācija

Reģistrācijas Nr.90001672316

Konta Nr. LV51TREL2190458019000

Saņēmēja iestāde Valsts kase

BIC kods TRELLV22

Maksājuma mērķis 21499 ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi civillietā Nr. C28342716.

Noteikt /pers.B/, personas kods /personas kods/, termiņu sprieduma daļā par tiesas izdevumu piedziņu labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 (divdesmit) dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijā, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesā.

Tiesnese V.Vjatere